

BİRİNCİ BÖLÜM

KARAR

Başvuru Numarası : 2012/1223

Karar Tarihi : 5/11/2014

Başkan : Serruh KALELİ

Üyeler : Nuri NECİPOĞLU

Hicabi DURSUN

Erdal TERCAN

Hasan Tahsin GÖKCAN

Raportör : Recep ÜNAL

Başvurucu : Neriman POLAT

Vekili : Av. Abdullah KAYA

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvurucu, süresi içerisinde, havale yoluyla gönderdiği temyiz posta masrafının kalemde teslim edilmediği gerekçesiyle temyiz dilekçesinin reddedildiğini, bu nedenle adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru, 14/12/2012 tarihinde İstanbul 17. Asliye Hukuk Mahkemesi vasıtasıyla yapılmıştır. Dilekçe ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinde belirlenen eksiklikler tamamlanmış ve Komisyona sunulmasına engel bir eksikliğin bulunmadığı tespit edilmiştir.

3. Birinci Bölüm İkinci Komisyonunca, 30/9/2013 tarihinde, kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına, dosyanın Bölüme gönderilmesine karar verilmiştir.

4. Birinci Bölüm tarafından 3/2/2014 tarihinde yapılan toplantıda başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına ve bir örneğinin görüş için Adalet Bakanlığına gönderilmesine karar verilmiştir.

5. Başvuru konusu olay ve olgular 3/2/2014 tarihinde Bakanlığa bildirilmiştir. Bakanlığın yazılı görüşü 5/3/2014 tarihinde Anayasa Mahkemesine sunulmuştur.

6. Bakanlık görüş yazısı, başvurucuya 19/3/2014 tarihinde bildirilmiştir. Başvurucu Bakanlık görüşüne beyanlarını 3/4/2014 tarihinde sunmuştur.

III. OLAYLAR VE OLGULAR

A. Olaylar

7. Başvuru dilekçesi ve eklerinde ifade edildiği şekliyle olaylar özetle şöyledir:

8. Başvurucu, Çanakkale ili, Ayvacık ilçesi, Küçükçetmi Köyü'nde yer alan taşınmazların kadastro tahdit ve tespitleri sırasında yanlışlıklar yapıldığı iddiası ile Ayvacık Kadastro Mahkemesinde (Mahkeme) 13/1/2005 tarihinde kadastro tespitlerinin iptali ve pay hakkının tapuya tesciline karar verilmesi talebiyle dava açmıştır.

9. Mahkemenin 30/4/2010 tarih ve E.2005/3, K.2010/22 sayılı kararı ile bazı taşınmazlar hakkında karar verilmesine yer olmadığına ve bazı taşınmazlar hakkında da davanın reddine hükmedilmiştir. Bu karar başvurucuya 10/6/2010 tarihinde tebliğ edilmiştir.

10. Başvurucu, temyiz karar harcını ve temyiz yoluna başvurma harcını da yatırarak anılan karara karşı temyiz dilekçesini 24/6/2010 tarihinde Şişli 3. Asliye Hukuk Mahkemesi vasıtasıyla Mahkemeye göndermiştir. Başvurucu, temyiz posta masraflarına ilişkin olarak kendisine bildirimde (muhtıra) bulunulabilmesi için posta masrafı karşılığı pulu da temyiz dilekçesine eklemiştir.

11. Mahkemenin 9/7/2010 tarihli yazısı ile başvurunun 8/7/2010 tarihinde mahkeme ilâmını temyiz ettiği belirtilerek, posta ve tebligat giderlerinin, yazının tebliğinden itibaren yedi günlük kesin süre içerisinde dava dosyasına yatırılması gerektiği, aksi takdirde temyiz isteminden vazgeçilmiş sayılacağı uyarıları yapılmıştır. Bu bildirim başvurucuya 2/9/2010 tarihinde tebliğ edilmiştir.

12. Başvurucunun avukatı, 7/9/2010 tarihinde PTT (Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi) İstanbul Adalet Sarayı Şubesi aracılığıyla, Mahkemeye 50,00 TL havale yapmıştır. Ancak bu para, Mahkeme görevlilerince PTT Şubesinden teslim alınmamıştır.

13. Mahkemenin 5/11/2010 tarihli ek kararı ile başvurunun mahkeme ilâmını 24/6/2010 tarihinde temyiz ettiği, posta masraflarının muhtıradaki belirtilen yedi günlük kesin süre içerisinde yatırılmadığı gerekçeleriyle temyiz dilekçesinin reddine karar (ek karar) verilmiştir. Bu karar başvurucuya 22/11/2010 tarihinde tebliğ edilmiştir.

14. Başvurucu, 29/11/2010 tarihinde temyiz dilekçesini ve temyiz harc makbuzunu Şişli 2. Asliye Hukuk Mahkemesi aracılığıyla sunarak, temyiz dilekçesinin reddine dair Mahkeme kararını temyiz etmiştir.

15. Mahkemenin 20/1/2012 tarihli yazısı ile başvurudan 7/9/2010 tarihli PTT ödeme belgesi alındısı, Yargıtaya gönderilmek üzere istenmiştir. Başvurucu, istenen bu belgeyi, İstanbul 12. Asliye Hukuk Mahkemesi vasıtasıyla 31/1/2012 tarihinde göndermiştir.

16. Ek kararın temyizi istemine ilişkin temyiz posta masraflarının ödenmesi gerektiği başvurucuya telefonla bildirilmiş olup, başvuru 1/2/2012 tarihinde PTT İstanbul Gayrettepe Şubesi aracılığıyla Mahkemeye 50,00 TL havale yapmıştır.

17. Yargıtay 7. Hukuk Dairesinin 14/3/2012 tarih ve E.2012/1506, K.2012/1743 sayılı kararı ile posta masraflarının *“kalemde teslim şeklinde gönderilmediği”* bu nedenle *“süresi içerisinde dosyaya yatırılmış masraftan söz edilemeyeceği”* gerekçesiyle Mahkemenin temyiz dilekçesinin reddine dair kararının onanmasına karar verilmiştir. Bu karar başvurucuya 24/4/2012 tarihinde tebliğ edilmiştir.

18. Başvurucu Yargıtayın onama kararına karşı karar düzeltme yoluna başvurmuş ve aynı Dairenin 27/9/2012 tarih ve E.2012/5717, K.2012/6441 sayılı kararı ile karar düzeltme talebinin reddine karar verilmiştir. Başvurucu, bu şekilde başvuru yollarının tüketildiğini, davanın vekalet ücretine ilişkin icra emrinin ve ekinde bulunan kesinleşmiş karar örneğinin kendisine 16/11/2012 tarihinde tebliği ile öğrenmiştir.

19. Başvurucu, 14/12/2012 tarihinde, Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunmuştur.

B. İlgili Hukuk

20. 6100 sayılı Kanun'un geçici 3. maddesi şöyledir:

“(1) Bölge adliye mahkemelerinin, 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun geçici 2 nci maddesi uyarınca Resmî Gazete’de ilan edilecek göreve başlama tarihine kadar, 1086 sayılı Kanunun temyizle ilişkin yürürlükteki hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

(2) Bölge adliye mahkemelerinin göreve başlama tarihinden önce aleyhine temyiz yoluna başvurulmuş olan kararlar hakkında, kesinleşinceye kadar 1086 sayılı Kanunun 26/9/2004 tarihli ve 5236 sayılı Kanunla yapılan değişiklikten önceki 427 ilâ 454 üncü madde hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

...

21. 18/6/1927 tarih ve 1086 sayılı mülga Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu’nun 26/9/2004 tarih ve 5236 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanunla yapılan değişiklikten önceki 432. maddesi şöyledir:

“(Değişik madde: 26/02/1985 - 3156/20 md.)

...

Temyiz dilekçesi, kararı veren mahkemeye veya başka bir yer mahkemesine verilebilir.

Temyiz dilekçesi, kararı veren mahkemeden başka bir mahkemeye verilmişse, 434 üncü maddeye göre işlem yapıldıktan sonra kararı veren mahkemeye örnekleriyle birlikte gönderilir.

Temyiz, kanuni süre geçtikten sonra yapılır veya temyizi kabil olmayan bir karara ilişkin olursa, kararı veren mahkeme temyiz isteminin reddine karar verir ve Yargıtaya gönderme için yatırılan parayı kullanarak ret kararını kendiliğinden ilgilie tebliğ eder.

Bu ret kararı tebliğinden itibaren yedi gün içinde temyiz edilebilir, temyiz edildiği ve gerekli giderler de yatırıldığı takdirde dosya kararı veren mahkemece Yargıtaya yollanır. Yargıtayın ilgili dairesi temyiz isteminin reddine ilişkin kararı bozarsa, ilk temyiz dilekçesine göre temyiz istemini inceler.”

22. 1086 sayılı mülga Kanun’un 5236 sayılı Kanunla yapılan değişiklikten önceki 434. maddesi şöyledir:

“(Değişik madde: 16/07/1981 - 2494/27 md.)

Temyiz dilekçesi hangi mahkemeye verilmişse o mahkemece temyiz defterine kaydolunur ve temyiz edene ücretsiz bir alındı kağıdı verilir.

Temyiz isteği, harca tabi değilse dilekçenin temyiz defterine kaydedildiği, harca tabi ise harcın yatırıldığı tarihte yapılmış sayılır.

Temyiz dilekçesi verilirken gerekli harç ve giderlerin tamamı ödenir. Bunların eksik ödenmiş olduğu sonradan anlaşılırsa, kararı veren hakim veya

mahkeme başkanı tarafından verilecek yedi günlük kesin süre içinde tamamlanması, aksi halde temyizden vazgeçmiş sayılacağı hususu temyiz edene yazılı olarak bildirilir. Verilen süre içinde harç ve giderler tamamlanmadığı takdirde, mahkeme kararın temyiz edilmemiş sayılmasına karar verir. Bu kararın da temyiz edilmesi halinde 432 nci maddenin son fıkrası hükmü kıyasen uygulanır.”

23. 3/4/2012 tarih ve 28253 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Hukuk Muhakemeleri Kanunu Yönetmeliği’nin 65. ve 66. maddeleri şöyledir:

“Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

Madde 65 - (1) Hukuk ve Ticaret Mahkemelerinin Yazı İşleri Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

Madde 66 - (1) Bu Yönetmeliğin, elektronik ortamda yapılması öngörülmesi olup henüz UYAP uygulamalarında bulunmayan işlemlere ilişkin hükümleri, gerekli yazılım çalışması tamamlanıp uygulama güncelleme duyuruları yapıldıktan sonra, diğer hükümleri ise yayımı tarihinde yürürlüğe girer.”

24. Hukuk ve Ticaret Mahkemeleri Yazı İşleri mülga Yönetmeliği’nin “Harç ve masrafların tutulacak defterler” kenar başlıklı 12. maddesinin ikinci fıkrası şöyledir:

“... Dosyaların temyize sevkı için alakalıları tarafından mahkeme yazı işleri müdürüne veya yardımcılara tevdi olunan paralar da tahsilat makbuzu karşılığında kasaya alınır. Dosyanın temyize sevkı sırasında da alınan bu paranın sarfedilen kısmı reddiyat makbuzunda ve defterdeki reddiyatı gösteren kısımda gösterilir ve artan para varsa alakasına makbuzla iade olunur.”

25. Hukuk ve Ticaret Mahkemeleri Yazı İşleri mülga Yönetmeliği’nin “Davanın açılma tarihi ile temyiz tarihinin tesbiti” kenar başlıklı 18. maddesi şöyledir:

“Dava dilekçeleri, yetkili ve görevli hâkimler veya bunların bulunmaması halinde mahkeme yazı işleri müdürü tarafından, dilekçe üzerine başvuru tarihi yazılarak doğrudan kaleme verilir.

Harca tabi olmayan davalara ait dilekçeler, esas, muhabere ya da tevzi defterlerine kaydedilir.

Harca tabi olan davalarda dilekçenin kaleme verilmesi üzerine, gerekli harç tahakkuk ettirilerek ilgilisinden tahsil edilir ve ondan sonra esas, muhabere ya da tevzi defterine kaydedilir. Harcın Maliyece tahsili gerektiği hallerde ilgilisine tahakkuk belgesi verilerek, harcın tahsil edildiğine dair belgenin yazı işleri müdürüne ibraz edilmesi üzerine yukarıda sözü edilen defterlere kayıt işlemi yapılır.

Vezne teşkilatı bulunan yerlerde dava dilekçesinin kabulü ile harcın yatırılmasında yukarıdaki fıkra hükümleri uygulanır.

Dava dilekçesinin esas veya muhabere ya da tevzi defterine kayıt tarihi davanın açıldığı tarihtir.

Dava dilekçesinin esas, muhabere ya da tevzi defterine kaydedilmesi üzerine ilgilisine kayıt gün ve sayısını gösterir ücretsiz bir alındı belgesi verilir. Alındı belgesinin verildiği tarih dava dilekçesine de kaydedilir.

Temyiz dilekçesi, verildiği mahkeme temyiz defterine kaydolunur ve temyiz edene bir alındı belgesi verilir. Temyiz isteği, harca tabi değilse dilekçenin temyiz defterine kaydedildiği, harca tabi ise yatırıldığı tarihte yapılmış sayılır. Alındı belgesinin verildiği tarih temyiz dilekçesine de yazılır.”

26. 1/12/2008 tarih ve 27071 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren PTT Yurtiçi Havale ve Posta Çeki Yönetmeliği’nin “Tanımlar” kenar başlıklı 3. maddesi şöyledir:

“(1) Bu Yönetmelikte geçen,

...

r) Serbestçe girilemeyen yer: Serbestçe girilip alıcısına ulaşamayacak resmi veya özel kurum ve kuruluşları,

...

ifade eder.”

27. PTT Yurtiçi Havale ve Posta Çeki Yönetmeliği’nin “Havale paralarının ödeneceği kişiler” kenar başlıklı 7. maddesinin (3) numaralı fıkrası şöyledir:

“Serbestçe girilemeyen yerlerdeki kişiler adına gelen havale paraları, PTT işyerine başvuran alıcının kendisine, tayin etmek kaydıyla mutemet veya vekiline yahut kuruluşun mutemedine ödenir.”

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

28. Mahkemenin 5/11/2014 tarihinde yapmış olduğu toplantıda, başvurunun 14/12/2012 tarih ve 2012/1223 numaralı bireysel başvurusu incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları

29. Başvurucu, hakkında verilen Mahkeme kararına karşı temyiz yoluna başvurmak için karşılaması gereken posta masrafına ilişkin parayı verilen süre içerisinde ve PTT kanalıyla Mahkemeye havale etmiş olmasına rağmen, paranın Mahkeme personeline PTT şubesinden alınmadığını, bu şekilde temyiz için gerekli bütün harç ve masrafları süresinde ödemiş olmasına rağmen, posta masrafının süresinde yatırılmadığı gerekçesiyle Mahkeme tarafından temyiz dilekçesinin reddine karar verildiğini ve bu karara karşı temyiz talebinin Yargıtay tarafından posta masraflarının kalemde teslim şeklinde gönderilmediği, bu nedenle süresi içerisinde dosyaya yatırılmış masraftan söz edilemeyeceği gerekçesiyle, temyiz dilekçesinin reddine dair kararın onanmasına karar verdiğini, bu nedenle adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştü ve ihlalin sonuçlarının ortadan kaldırılmasını talep etmiştir.

B. Değerlendirme

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

30. Açıkça dayanaktan yoksun olmayan ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden bulunmayan başvurunun, kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

31. Bakanlık görüş yazısında, AİHM kararlarına atıf yapılarak, usul kurallarına uygunluk denetiminin derece mahkemelerinin yetkisinde olduğu, kuralın uygulanması

neticesinde kişinin adalete erişim hakkının ihlal edilip edilmediğinin denetlenebileceği, Sözleşme ile güvence altına alınan hak ve yükümlülükler halel getirilmedikçe, iç hukuktaki maddi ve hukuki hataları incelemenin bireysel başvuru incelemesi kapsamında olmadığı, dava açma sürelerinin, hukuki güvenlik ilkesi ve mahkemelerin zamanın geçmesi nedeniyle güvenilirliği kalmayan ve eksik olan kanıtlara dayanarak uzak geçmişte meydana gelmiş olaylar hakkında karar vermelerini istemekle oluşabilecek adaletsizliklerin önüne geçmek gibi meşru amaçlara hizmet ettiği, mahkemelerin yargılama usullerini uygularken bir yandan davanın hakkaniyetine halel getirecek kadar katı şekilcilikten, öte yandan, kanunla öngörülmüş olan usul şartlarının ortadan kalkmasına neden olacak kadar aşırı gevşeklikten kaçınmaları gerektiği, somut olayda temyiz harcının mahkeme yazı işlerine ulaştırılmasının, görevli personelin değil ilgisinin sorumluluğunda olduğu, başvuru kişinin itirazlarının temyiz ve karar düzeltme aşamalarından da geçtiği, kaldı ki başvuru kişinin davasının bir hukukçu olan avukat tarafından takip edildiği, devletin ihlal konusundaki sorumluluğunun, usul kuralları ile ilgili düzenlemelerin bir avukat tarafından bilindiği varsayılarak yorumlanması gerektiği bildirilmiştir.

32. Başvurucu, Bakanlık görüşüne karşı beyan dilekçesinde, temyiz harcının tam olarak yatırıldığını, Mahkeme kalemi tarafından teslim alınmayan parasal değer için temyiz harcı değil “*Yarguya gidiş dönüş ve tebligat masrafı*” olduğunu, bu hususun İlk Derece Mahkemesinin 9/7/2010 tarihli yazısının altındaki notta açıkça ifade edildiğini, bu nedenle Bakanlık görüşünde yapılan açıklamaların maddi olayla örtüşmediğini bildirmiştir.

33. Anayasa Mahkemesinin bireysel başvurular için benimsediği temel yaklaşım doğrultusunda kural olarak, bireysel başvuruya konu davadaki olayların kanıtlanması, hukuk kurallarının yorumlanması ve uygulanması, yargılama sırasında delillerin kabul edilebilirliği ve değerlendirilmesi ile kişisel bir uyumsuzluğa derece mahkemeleri tarafından getirilen çözümün esas yönünden adil olup olmaması, bireysel başvuru incelemesinde değerlendirmeye tabi tutulamaz. Anayasa’da yer alan hak ve özgürlükler ihlal edilmediği sürece ve açıkça keyfilik içermedikçe, derece mahkemelerinin kararlarındaki maddi ve hukuki hatalar bireysel başvuru incelemesinde ele alınamaz. Bu çerçevede, derece mahkemelerinin delilleri değerlendirmesinde açık ve bariz takdir hatası bulunmadıkça Anayasa Mahkemesinin bu takdire müdahalesi söz konusu olamaz (B. No: 2012/1027, 12/2/2013, § 26). Somut başvuruda da Anayasa Mahkemesinin görevi, usul kurallarının uygulanması konusunda derece mahkemelerinin takdir ve değerlendirmelerini denetlemek olmayıp, usule ilişkin uygulamanın başvuru kişinin mahkemeye erişim hakkını, Anayasa ve Sözleşme’ye aykırı olarak kısıtlayıp kısıtlamadığını denetlemektir.

34. Mahkemeye erişim hakkı, Anayasa’nın 36. maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkının güvenceleri arasında yer almaktadır (B. No: 2012/144, 2/10/2013, § 28; B. No: 2012/791, 7/11/2013, § 51; B. No: 2012/1061, 21/11/2013, § 28; B. No: 2013/711, 3/4/2014, § 41).

35. Mahkemeye erişim hakkı adil yargılanma hakkının en temel unsurlarından biridir. Mahkemeye ulaşmayı aşırı derecede zorlaştıran ya da imkânsız hale getiren uygulamalar mahkemeye erişim hakkını ihlal edebilir. Bununla birlikte dava açma ya da kanun yollarına başvuru için belli sürelerin öngörülmesi, bu süreler dava açmayı imkânsız kılacak ölçüde kısa olmadıkça hukuki belirlilik ilkesinin bir gereğidir ve mahkemeye erişim hakkına aykırılık oluşturmaz. Ne var ki, öngörülen süre koşullarının açıkça hukuka aykırı olarak yanlış uygulanması ya da yanlış hesaplanması nedeniyle kişiler dava açma ya da kanun yollarına başvuru hakkını kullanamamışsa mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğinin kabulü gerekir (B. No: 2013/1718, 2/10/2013, § 27).

36. Mahkemeye etkili erişim hakkı, mahkemeye başvuru konusunda tutarlı bir sistemin var olmasını ve dava açmak isteyen kişilerin mahkemeye ulaşmada açık, pratik ve etkili fırsatlara sahip olmasını gerektirmektedir. Özellikle hukuki belirsizlikler ya da uygulamadaki belirsizlikler kişilerin mahkemeye erişim hakkını ihlâl edebilmektedir (Aynı yöndeki AİHM kararı için bkz. *Geffre/Fransa*, B. No: 51307/99, 23/1/2003, § 34). Bu nedenle, mahkemeler usul kurallarını uygularken bir yandan âdil yargılanma hakkını ihlâl edebilecek aşırı şekilcilikten, diğer yandan da yasalar tarafından düzenlenen usul kurallarının ortadan kaldırılması sonucunu doğurabilecek aşırı gevşeklikten kaçınılmalıdır (Aynı yöndeki AİHM kararı için bkz. *Walchli/Fransa*, B. No: 35787/03, 26/7/2007, § 29; *Eşim/Türkiye*, B.No: 59601/09, 17/9/2013, § 21).

37. Usul kurallarının, hukuki güvenliğin sağlanması ve yargılamanın düzgün bir şekilde yürütülmesi sonucu adaletin tecelli etmesine hizmet etmek yerine kişilerin davalarının yetkili bir mahkeme tarafından görülmesi bakımından bir çeşit engel haline gelmeleri durumunda, mahkemeye erişim hakkı ihlâl edilmiş olacaktır (Benzer yöndeki AİHM kararı için bkz. *Efstathiou ve Others/Yunanistan*, B. No: 36998/02, § 24).

38. Somut olayda başvuru, temyiz karar harcını ve temyiz yoluna başvurma harcını da yatırarak anılan karara karşı temyiz dilekçesini başka mahkeme vasıtasıyla 24/6/2010 tarihinde esas Mahkemesine göndermiştir. Başvurucu, temyiz posta masraflarına ilişkin olarak kendisine bildirimde (muhtıra) bulunulabilmesi için posta masrafı karşılığı pulu da temyiz dilekçesine eklenmiştir. Mahkemenin 9/7/2010 tarihli yazısı ile başvurunun 8/7/2010 tarihinde mahkeme ilâmını temyiz ettiği, posta ve tebligat masraflarının, yazının tebliğinden itibaren yedi günlük kesin süre içerisinde yatırılması, aksi takdirde temyiz isteminden vazgeçilmiş sayılacağı uyarıları yapılmıştır. Bu bildirim başvuruca 2/9/2010 tarihinde tebliğ edilmiştir. Başvurucunun avukatı, 7/9/2010 tarihinde posta giderlerinin ve eksik harcın tamamlanması amacıyla bulunduğu yerdeki PTT Şubesi aracılığıyla, Ayvacık Kadastro Mahkemesine 50,00 TL havale yapmışsa da, belirtilen meblağın, Mahkeme görevlilerince ilgili PTT Şubesinden teslim alınmadığı anlaşılmaktadır. İlk Derece Mahkemesinin 5/11/2010 tarihli ek kararı ile başvurunun mahkeme ilâmını 24/6/2010 tarihinde temyiz ettiği, temyiz posta masrafı ve eksik harcın muhtıradan belirtilen yedi günlük kesin süre içerisinde yatırılmadığı gerekçeleriyle temyiz dilekçesinin reddine karar verilmiştir. Başvurucunun bu kararı temyizi üzerine, Yargıtay 7. Hukuk Dairesinin 14/3/2012 tarihli kararı ile posta masraflarının “*kalemde teslim şeklinde gönderilmediği*” bu nedenle “*süresi içerisinde dosyaya yatırılmış masrafların söz edilemeyeceği*” gerekçesiyle Mahkemenin temyiz dilekçesinin reddine dair kararının onanmasına karar verilmiş ve başvurunun karar düzeltme talebi de reddedilmiştir.

39. Temyiz yoluna başvurulmasına ilişkin kısıtlamalar da dava açılması konusundaki kısıtlamalar gibi, kural olarak, mahkemeye erişim hakkına müdahale teşkil eder. Bu kısıtlamalar, süre, harç ve benzeri bir takım usuli şartlar öngörülmesi şeklinde de olabilir.

40. Başvurucunun temyiz talebinin reddedilmesi, eksik tebligat ve posta masraflarının süresi içerisinde ilgili Mahkeme kalemine ulaşmamış olmasına dayanmakta olup, başvurunun temyiz kanun yoluna erişim hakkını engelleyen bu durum, mahkemeye erişim hakkına yönelik bir müdahale oluşturmuştur.

41. Anayasa’nın 36. maddesinde, hak arama özgürlüğü için herhangi bir sınırlama nedeni öngörülmemiş olmakla birlikte, bunun hiçbir şekilde sınırlandırılması mümkün olmayan mutlak bir hak olduğu söylenemez. Özel sınırlama nedeni öngörülmemiş hakların da hakkın doğasından kaynaklanan bazı sınırları bulunduğu kabul edilmektedir. Ayrıca hakkı düzenleyen maddede herhangi bir sınırlama nedenine yer verilmemiş olsa da,

Anayasa'nın başka maddelerinde yer alan kurallara dayanarak bu hakların sınırlandırılması da mümkün olabilir. Dava açma hakkının kapsamına ve kullanım koşullarına ilişkin bir kısım düzenlemelerin hak arama özgürlüğünün doğasından kaynaklanan sınırları ortaya koyan ve hakkın norm alanını belirleyen kurallar olduğu açıktır. Ancak bu sınırlamalar Anayasa'nın 13. maddesinde yer alan güvencelere aykırı olamaz (AYM, E.2010/83, K.2012/169, K.T. 1/11/2012).

42. Anayasa'nın “*Temel hak ve hürriyetlerin sınırlanması*” kenar başlıklı 13. maddesine göre temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasa'nın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlandırılabilir. Ayrıca bu sınırlamalar, Anayasa'nın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz.

43. AİHM de mahkemeye erişim hakkının dayanağı olan Sözleşme'nin 6. maddesinde adil yargılanma hakkının sınırlandırılması rejimi düzenlenmemiş olmasına rağmen, bunun hiçbir surette mahkemeye erişim hakkının sınırlandıramayacağı anlamını taşımadığını, hakkın niteliği gereği, mahkemeye erişim konusunda devletin bir takım sınırlama ve düzenlemeler yapmasının kaçınılmaz olduğunu ve bu nedenle sözleşmeciler devletlerin bu konuda bir takdir alanına sahip olduklarını kabul etmektedir. Ancak, bu sınırlamaların hakkın özüne zarar vermeyecek nitelikte, meşru bir amaca dayalı ve kullanılan aracın sınırlama amacı ile orantılı olması, kamu yararının gerekleri ile bireyin hakları arasında kurulmaya çalışılan adil dengeyi bozacak şekilde birey aleyhine katlanılması zor külfetler yüklenmemiş olması gerekir (bkz. *Ashingdane/Birleşik Krallık*, B. No: 8225/78, 28/5/1985, § 57; *Garcia Manibardo/İspanya*, B. No: 38695/97, 15/2/2000, § 36; *Sabri Güneş/Türkiye*, B. No: 27396/06, 24/5/2011, § 56).

44. Sonuç itibarıyla mutlak olmayan ve sınırlandırılabilen mahkemeye erişim hakkına ilişkin sınırlandırmaların, kanuni olması, hakkın özünü zedeleyecek şekilde kısıtlamaması, meşru bir amaç izlemesi, açık ve ölçülü olması ve başvuru üzerinde ağır bir yük oluşturmaması gerekir (B. No: 2013/1613, 2/10/2013, § 38).

45. Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuk devletinin temel ilkelerinden biri “*belirlilik*”tir. Bu ilkeye göre, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır ve uygulanabilir olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu bir takım güvenceler içermesi gereklidir. Belirlilik ilkesi, hukuksal güvenlikle bağlantılı olup; birey, belirli bir kesinlik içinde, hangi somut eylem ve olguya hangi hukuksal yaptırım veya sonucun bağlandığını, bunların kamu otoritesine hangi müdahale yetkisini doğurduğunu, kanundan öğrenebilme imkânına sahip olmalıdır. Birey, ancak bu durumda kendisine düşen yükümlülükleri öngörüp, davranışlarını düzenleyebilir. Hukuk güvenliği, kuralların öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de kanuni düzenlemelerde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar (AYM, E.2009/51, K.2010/73, K.T. 20/5/2010; AYM, E.2009/21, K.2011/16, K.T. 13/1/2011; AYM, E.2010/69, K.2011/116, K.T. 7/7/2011; AYM, E.2011/18, K.2012/53, K.T. 11/4/2012).

46. Kanunilik şartı, hak ve özgürlüklere yönelik sınırlamaların yalnızca şekli olarak kanunla düzenlenmesi ile sınırlı olmayıp, bunların içerik olarak da belirli bir amacı gerçekleştirmeye elverişli olmalarına ilişkin gerekliliği de ifade etmektedir. Bu açıdan kanun metni, bireylerin, gerektiğinde hukuki yardım almak suretiyle, hangi somut eylem ve olguya hangi hukuksal yaptırımın veya sonucun bağlandığını belli bir açıklık ve kesinlikte öngörebilmelerine imkân verecek düzeyde kaleme alınmış olmalıdır. Dolayısıyla, uygulanması öncesinde kanun, muhtemel etki ve sonuçlarına dair yeterli derecede

öngörülebilir olmalıdır. Bununla birlikte, kanun metninin tüm sonuç ve etkileri göstermesi her zaman beklenemeyeceğinden, aranan açıklığın ölçüsü, söz konusu metnin içeriği, düzenlemeyi hedeflediği alan ile hitap ettiği kitlenin statü ve büyüklüğü gibi faktörler dikkate alınarak belirlenebilir. Bu özelliklere sahip kanunun, aynı zamanda kolaylıkla erişilebilir nitelikte olması gerekir (AYM, E.2011/62, K.2012/2, K.T. 12/1/2012).

47. AİHM içtihatlarına göre de bir kanuni düzenlemenin bireylerin davranışını ona göre düzenleyebileceği kadar kesinlik içermesi, kişinin gerektiği takdirde hukuki yardım almak suretiyle, bu kanunun düzenlediği alanda belli bir eylem nedeniyle ortaya çıkacak sonuçları makul bir düzeyde öngörebilmesi gerekmektedir. Öngörülebilirliğin mutlak ölçüde olması gerekmez. Kanunun açıklığı, arzu edilir bir durum olmakla birlikte; bazen aşırı bir katılığı da beraberinde getirebilir. Oysa hukukun ortaya çıkan değişikliklere uyulanabilmesi gerekmektedir. Birçok kanun, işin doğası gereği, yorumlanması ve uygulanması pratik gerçekliğe bağlı olan yoruma açık formüller içermektedir (bkz. *Kayasu/Türkiye*, B. No: 64119/00, 76292/01, 13/11/2008, § 83).

48. 1086 sayılı mülga Kanun'un 432. maddesinde temyiz dilekçesinin, kararı veren mahkemeye veya başka bir yer mahkemesine verilebileceği; temyiz dilekçesi, kararı veren mahkemeden başka bir mahkemeye verilmişse, 434. maddeye göre işlem yapıldıktan sonra kararı veren mahkemeye örnekleriyle birlikte gönderileceği; aynı Kanun'un 434. maddesinde ise temyiz isteğinin, harca tabi ise harcın yatırıldığı tarihte yapılmış sayılacağı, temyiz dilekçesi verilirken gerekli harç ve giderlerin tamamının ödeneceği, bunların eksik ödenmiş olduğu sonradan anlaşılırsa, kararı veren hâkim veya mahkeme başkanı tarafından verilecek yedi günlük kesin süre içinde tamamlanması gerektiği, aksi halde temyizden vazgeçmiş sayılacağı hususunun temyiz edene yazılı olarak bildirileceği, verilen süre içinde harç ve giderler tamamlanmadığı takdirde mahkemenin, kararın temyiz edilmemiş sayılmasına karar vereceği düzenlemelerine yer verilmiştir.

49. Belirtilen kanuni düzenlemelerden anlaşıldığı üzere, temyiz başvuru harcının yanında, temyiz aşamasına ilişkin posta ve tebligat masraflarının da temyiz edene yapılan ihtar ile verilen süre içerisinde ilgili mahkeme kalemine ulaştırılması gerekmekte olup, bu gerekliliğin yerine getirilmesi, kanun gereği temyiz edenin sorumluluğundadır. Hak kaybına uğramak istemeyen temyiz eden taraf, belirtilen masraflara ilişkin paranın mahkeme kalemine ulaşmasını sağlamalıdır. Ancak ilgili mevzuatta, temyiz eden tarafın, bu sorumluluğu nasıl yerine getireceği, belirtilen paranın dosyasına ulaşmasını nasıl temin edebileceği, bunun yanında diğer görevlilerin sorumluluklarının hangi aşamaları kapsadığı, öngörülebilir bir şekilde ve ilgililer açısından herhangi bir tereddüde yer bırakmayacak bir açıklıkla düzenlenmemiştir.

50. Bunun yanında, İlk Derece Mahkemesinin, posta ve tebligat giderlerinin, yedi günlük kesin süre içerisinde dava dosyasına yatırılması gerektiği uyarısını içeren 9/7/2010 tarihli yazısında da başvurunun belirtilen giderleri, bulunduğu yerden nasıl iletebileceği konusunda aydınlatıcı bir bilgi verilmemiştir.

51. Başvurucunun havale hizmetinden yararlandığı PTT'nin 28/11/2014 tarih ve 12986674-301.01-46638 sayılı, "*Resmi Kurum ve Kuruluşlar ile Tüzel Kişiliklere Konutta Teslim Havale Kabulü*" konulu tebliği gereğince, PTT Yurtiçi Havale ve Posta Çeki Yönetmeliği'nin 3. maddesinin (r) bendinde yer alan "*Serbestçe girilemeyen yer*" kavramının, serbestçe girilip alıcısına ulaşılamayacak resmî veya özel kurum ve kuruluşları ifade ettiği; bu yerlerdeki kişiler adına gelen havale paralarının, PTT işyerine başvuran alıcının kendisine ya da ilgisine ödeneceği; neticeten tüm resmî kurumlara yapılan havaletlerde, ödeme yerinin PTT işyeri olduğu gözetildiğinde, başvuru tarafından

gönderilen havalenin ilgili PTT şubesinden teslim alınmasının, İlk Derece Mahkemesinin sorumluluğunda olduğu anlaşılmaktadır.

52. Öte yandan, başvurunun temyiz başvurusunun reddine dair İlk Derece Mahkemesi kararının temyizine ilişkin masrafları, esas kararın temyizinde yaptığı gibi PTT aracılığıyla Mahkeme hesabına havale yaparak ödemiş olmasına rağmen; anılan masrafların ilgili kalem personeli tarafından PTT şubesinde teslim alınarak, temyiz başvurusunun başarılı kabul edilmesi, İlk Derece Mahkemesi kaleminin dahi bu konuda yeknesak bir uygulama sergilemediğini ve müdahalenin öngörülebilir olmadığını göstermektedir.

53. Kaldı ki başvuru, kendisinden talep edilen masraf tutarını İlk Derece Mahkemesi hesabına süresinde yatırmış olup, bu şartlar altında başvurunun davasını takip etmekte özensiz davrandığının ve üzerine düşen masraf yükümlülüğünü yerine getirmediğinin kabul edilmesi mümkün değildir.

54. Sonuç olarak başvurunun mahkemeye erişim hakkına yönelik müdahalenin kanuni olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

55. Somut başvuruya konu yargılamada, temyiz yoluna müracaat hakkı, aşırı şekilci ve öngörülebilir nitelikte olmayan uygulama ile kısıtlanan başvuru, bu müdahale sonucunda İlk Derece Mahkemesinin nihai kararının hukukiliğini denetleme imkanından mahrum kalmış olup, bu müdahalenin başvurunun mahkemeye erişim hakkını ihlal ettiği sonucuna ulaşılmıştır.

56. Belirtilen nedenlerle, başvurunun Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

C. 6216 Sayılı Kanunun 50. Maddesi Yönünden

57. 6216 sayılı Kanun'un "Kararlar" kenar başlıklı 50. maddesinin (2) numaralı fıkrası şöyledir:

"Tespit edilen ihlal bir mahkeme kararından kaynaklanmışsa, ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere dosya ilgili mahkemeye gönderilir. Yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmayan hâllerde başvuru lehine tazminata hükmedilebilir veya genel mahkemelerde dava açılması yolu gösterilebilir. Yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkeme, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında açıkladığı ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde mümkünse dosya üzerinden karar verir."

58. Başvuru, bir mahkeme kararından kaynaklanması nedeniyle, ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için dosyanın temyiz başvurusu süresinde yapılmış kabul edilerek incelenmek üzere Yargıtay ilgili Hukuk Dairesine gönderilmesine karar verilmesini talep etmiştir.

59. Tespit edilen ihlal bir mahkeme kararından kaynaklanmakta olup, ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması bakımından hukuki yarar bulunduğundan, yeniden yargılama yapılmak üzere dosyanın ilgili mahkemeye gönderilmesine karar verilmesi gerekir.

60. Başvuru tarafından yapılan ve dosyadaki belgeler uyarınca tespit edilen 172,50 TL harç ve 1.500,00 TL vekâlet ücretinden oluşan 1.672,50 TL yargılama giderinin başvurucuya ödenmesine karar verilmesi gerekir.

V. HÜKÜM

Açıklanan nedenlerle;

A. Başvurucunun, Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiği yönündeki iddiasının KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan mahkemeye erişim hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. Tespit edilen ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması bakımından yeniden yargılama yapılmak üzere kararın ilgili Mahkemeye GÖNDERİLMESİNE,

D. Başvurucu tarafından yapılan 172,50 TL harç ve 1.500,00 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 1.672,50 TL yargılama giderinin BAŞVURUCUYA ÖDENMESİNE,

E. Ödemelerin, kararın tebliğini takiben başvurunun Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına; ödemede gecikme olması halinde, bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal faiz uygulanmasına,

5/11/2014 tarihinde **OY BİRLİĞİYLE** karar verildi.

Başkan
Serruh KALELİ

Üye
Nuri NECİPOĞLU

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Erdal TERCAN

Üye
Hasan Tahsin GÖKCAN